

Конспект Лекції 1 - Що приводить до залежності?

Доброго дня, любі друзі. Ми розпочинаємо серію нових лекцій про залежності. Ми звернемо увагу на те, які є залежності, яка природа залежностей і, звичайно ж, як ми можемо здобути свободу в Христі від залежності. Подивімось, що люди вважають, що може бути причиною різних залежностей.

Деякі припустили, що це генетика чи спадковість. Я таким народився, я це успадкував, такими були мої дідусь, прадідусь, прапрадід або прабабуся. Тобто це не те, що ви придбали, що стало частиною вашого вибору, але те, що ви успадкували – я народився алкоголіком, мої батьки були алкоголіками, мої дідусь та бабуся померли від алкоголю, і тому мені нічого іншого не залишається як бути алкоголіком. І в цьому випадку багато хто вважає, що це передбачено твоїм генетичним кодом. Тією власне даністю, яку ти набуваєш від народження. Чи так це? Що Біблія говорить про це? Чи можна розірвати це порочне коло родової залежності? Інші пішли далі та розвиваючи цю думку про спадковість кажуть, що власне Бог є винуватцем моїх залежностей. Адже зрештою посудіть самі, Бог створив мене таким і те що є в мене це ніщо інше як результат його творіння, тобто як це блюзнірсько (кошунственно - русс) не звучить, але деякі кажуть, що Бог мене створив алкоголіком, Бог створив мене гомосексуалістом, Бог створив мене залежним від того чи іншого гріховного бажання. І справді, чи можемо ми десь знайти у священному Писанні підтвердження того, що Бог є причиною моїх залежностей? Ми знаємо, що в посланні Якова Господь через автора цього послання говорить, що Бог не спокушується злом і сам нікого не спокушає. Тому в писанні ми знаходимо однозначну відповідь та заперечення такої точки зору, але все ж таки така існує. Іноді люди говорять навіть, що вони злі на Бога або гніваються на Бога за те, що він створив їх такими. Але й відповідальність за наші залежності лежить не на Богові, а на нас.

Брак виховання, припустили інші. Можливо якби мене вчасно застерегли від небезпеки наркотиків і якби зрозуміло розповіли як поводитися з протизаплідними засобами, тоді б у мене не було б того, що є зараз. Я б, маючи достатньо знання, маючи потрібну інформацію, не став би алкоголіком, я не стала б повією, я не перетворився б на наркомана, якби я знав про небезпеку, про наслідки. А оскільки я не мав потрібних знань, брак знань привів мене до таких сумних наслідків. Дуже багато залежить від того, що ми знаємо. Наші знання визначають як ми чинимо, як ми поводимо себе. Якоюсь мірою це справедливо. Якщо знати як буде краще, якщо маємо правильне пізнання ми дійсно багато можемо. Але чи достатньо лише правильних знань, щоб звільнитися від залежності? Чи достатньо лише розуміти про небезпеку залежностей для того, щоб назавжди їх розірвати, чи так це?

Поганий вплив. Хтось каже, що можливо мене правильно виховували мої батьки та вчили тому що потрібно в школі чи в університеті, але опинившись на вулиці у колі недобрих друзів, підпавши під їхній вплив я став тим, ким я є. Десь там на вечірці з друзями які випивали я приохотився до спиртного, десь там у колі своїх однокласників я почав вживати наркотики, бо вони усі так робили. Всі мої друзі так роблять. І ось це все моє оточення провокує мене до такого. Тому ви вважаєте, що виною всьому є лише ваше оточення і як наслідок цього ми маємо зняти з вас провину або відповідальність за те, що відбувається з вами.

Чи буде це справедливо? Зрештою напевно і самі ви розумієте, підозрюєте, що відповідальність лежить не тільки на оточення, навіть яким би поганим воно не було і як би воно не впливало, але ваш власний вибір визначає як ви будете чинити. Адже ніхто, скажімо, не примушував вас випити, ніхто не примушував вас закурити, ніхто за вас не приймав рішення слідувати тому чи іншому гріховному бажанню. І все ж таки відповідальність, яким

би поганим не було оточення, лежить зрештою на вас. Можливо, що цей недолік освіти, припустили інші. Якби людина мала достатню освіту, як і досить хороше виховання, вона б зберегла його. Але на жаль, якщо ми візьмемо до уваги інші країни, як освічені, так і не дуже освічені країни, ми спостерігаємо, що поріг залежностей або пристрасть людей до тих чи інших речей від достатнього знання та хорошої освіти, на жаль, не змінюється.

У сьогоднішньому світі серед психологів стає все більш популярна **теорія хімічного дисбалансу**, де власне, як припустили деякі вчені, виною всьому є склад хімічних елементів, який впливає на нас у той чи інший бік, де зміщується якийсь гормональний баланс і опинившись під впливом тієї чи іншої хімії ми поводимося так. Можливо що вся причина знову ж таки не в вас, а лише в тому що це всього лише проблема хімічного складу вашого організму. Ось тому ви п'єте, ось тому ви курите, ось тому ви не можете звільнитися. І достатньо встановити правильний хімічний баланс у вашому організмі як все стане на свої місця. Тобто достатньо нам добре проаналізувати ваш хімічний баланс, відновити його і ви незабаром звільнитися від залежності.

Виглядає все досить просто, але якби це було так насправді. **Інші припустили, що це хвороба**, як страшна хвороба. Ну ви ж не хотіли заразитися вірусом або ще якоюсь іншою хворобою, але вона напала на вас, коли ви десь були необережними, не помили руки або маючи контакт із зараженим, ви й самі стали носієм цього вірусу. І хочете ви того чи ні, ця хвороба охопила вас і тепер контролює. Деякі порівнюють наші залежності з такою самою хворобою. Ми просто хворі.

Було запропоновано ще щось. Подивімось деякі з цих теорій. Але й найголовніше, ми побачимо що ж говорить Святе писання про наші залежності, яка їх природа, що вони собою представляють.

Отже, перше. Я хотів би навести цитату Едварда Уелча з його книги «Залежності: банкет у могилі». Деякі цитати з його книги я використовую, як ілюстрації, які здалися мені досить практичним. Я цитую Уелча, а він каже наступне: «вони, тобто залежні, не в змозі відмовитися від своєї згубної пристрасті й тримаються за неї навіть тоді, коли вона завдає їм болю. Вони почуваються рабами, не керованими, поневоленими, заплутаними в сітку, без надії на звільнення. Подивіться яка сильна фраза. Хіба це не говорить про якусь одну із цих причин залежності, хіба це не хвороба? Гляньте ще раз на цитату «вони не в змозі відмовитися, навіть попри біль, співзвучно - один до одного, біль, хвороба. Можна було б говорити про те, що залежність це справді свого роду хвороба чи рабство. Чому б ні? Подивіться, можливо ви просто були поневолені вашим негативним оточенням. Ви стали рабами своєї компанії десь зі страху, боязні чи навпаки бажаючи заробити їхню повагу та визнання. Ви стали робити те, що робили вони, а тепер ви наркоман, алкоголік або повія, просто тому що так робили ваші друзі й опинившись їхніми рабами ви потрапивши під вплив поганого оточення, стали залежними.

Які бувають форми залежності. Деякі з них я назвав як наркоманія, алкоголізм. Інші деякі люди, залежні від гніву. Гнів виражається скрізь, завжди, на всіх, за будь-яких обставин. Здається, що людина навіть нічого не може зробити собою. Ці спалахи гніву неконтрольовані, неадекватні, іноді страшні, що лякають, а людина розводить руками, каже: "такий я народився, що ви хочете". Пам'ятайте, ми говорили такий я народився, тобто це генетика, ось такий я, ну що ви хочете, ось такий я, каже людина. Начебто гнів це щось, що людина не може контролювати, що це в його генах.

Для інших культуризм стає однією з форм залежності. Людина все своє життя, всі свої сили присвячують тому, щоб набути певної форми, надати певної форми своєму тілу, наростити м'язи чи навпаки. Сон, куріння, соцмережі, спорт, азартні ігри, приймання ліків. Навіть такі речі, як приймання ліків. Я хочу сказати, що на жаль я спостерігав і таку форму залежностей.

Коли перший раз мене попросили привести для однієї жінки ліки я запитав скільки ви хотіли б, щоб я вам привіз, платівку, дві, пачку? На що я почув: "що більше тим краще". Я запитав: "секунду, ви впевнені, що вам потрібно десяток-другий упакування цих ліків і що це за ліки?" У мене одразу виникли питання. Мені пояснили, що це сильнодіючі ліки проти головного болю і коли у цієї досить літньої жінки ліки закінчувалася, на неї нападали приступи паніки, розпачу, вона себе погано відчувала і коли вона приймала ці ліки вона відразу ж приходила в норму. Як на мене це виглядало досить безглуздо. Я відніс це до якогось можливо старчого маразму, але яке було моє здивування коли у мене більше не було можливості привезти ці ліки тому, що згодом в аптеці зажадали дозвіл лікаря за рецептом. Ви не повірите друзі, але на жаль, ця жінка просто померла, коли закінчилися ці ліки. Я говорив з її родичами та вони сказали, що так вона вже була у віці, але швидше за все, що причиною її смерті послужила відсутність цих ліків.

Отже, приймання ліків, кокаїн, секс, кофеїн. Клептоманія, коли навіть досить багаті люди з незрозумілих для себе причин просто крадуть щось у магазині. Вони знаходять на те безліч пояснень. Ці люди досить заможні, щоб дозволити купити собі ці речі, а проте у них розвивається так званий shop lifting або магазинна крадіжка від яких вони стають залежними і як говорив Уелч, ці люди просто почуваються рабами, некерованими, закабаленими, які заплуталися у сітці. Ці люди страждають просто від цієї залежності.

Для деяких це шоколад чи ризик. Бажання нової порції адреналіну змушує їхніх дітей на неймовірні речі чи жагу до успіху. Повірите цей список можна було б продовжувати й надалі, не вичерпний список залежностей. Тобто залежністю може стати все до чого людина прив'язується і на що вона починає покладатися і в чому знаходить свій сенс життя та існування радості, втіхи крім Бога. Хотів би знову навести цитату з книги Уелча.

П'яниці п'ють не тому, що їм хочеться прославити Бога, вони п'ють, щоб догодити собі. Заради задоволення, або для того, щоб набратися хоробрості, або для того, щоб забути про неприємності. В цьому випадку раптом відкривається інша сторона залежності, а всі залежні й роблять це в надії отримати радість, задоволення, реалізацію своїх бажань, мрій, своїх стремлінь, щастя, успіху, доходу, все що людина доброго бажала б для себе. І в цьому випадку виходить, що залежний у чомусь бачить свою радість, своє задоволення, своє щастя. Тобто, якщо ми повернемося до цього списку, то алкоголь бачить своє щастя в тому, що він може забутися за спиртним. Спиртне допомагає йому впоратися зі стресом, спиртне ще багато що може зробити для нього.

Візьмемо до уваги гнів. Людина ховається за гнівом, людина знаходить реалізацію себе через гнів, людина захищається, нападає, контратакує за допомогою гніву, спілкується з іншими через гнів. Гнів для нього - все: це його самовираження, це його ідентичність, це його характер, це його особливість, це його спосіб домагатися свого бажаного. Досить розгніватись і все навколо тебе все крутиться як ти того власне і хотів.

Чи інше - культуризм. Якщо я тільки буду мати таке тіло, такі форми, такі обсяги, якщо я зможу все, що культуристи можуть, то тоді я буду щасливий. Моє життя набуває сенсу. Все що я роблю має значення та успіх.

Отже, залежності, як бачите, друзі, чи це не те, що ми робимо без своєї волі, але що ми власне самі обираємо. Свідectво одного алкоголіка в книзі Уелча: «коли мені хочеться випити, каже він, я почуваюся як ніби прив'язаний до двох коней готових нестись у різні боки. Ви можете собі уявити, ніби цю людину розтягли між цими двома кіньми. І який же кінь побіжить запитаєте ви. Той, якому я крикну - давай». Як бачите, тут у цьому випадку це рішення самої людини. Опиняючись між вибором між тим, щоб робити або потурати своїй незалежності та не робити, людина приймає рішення. Тобто залежність це щось, що сама людина вибирає, що їй самій імпонує, що є її волевиявленням та бажанням. Помітьте, ці два

коні вони тримають людину в напруженні. З одного боку людина розуміє - ні, це не правильно, так не повинно бути, але з іншого боку - я хочу, мені це подобається, так не повинно бути, я хочу, не повинно, хочу, а не хочу. І ось тут в якийсь момент, сама людина ухвалює рішення. Якому із цих коней дати команду - давай. Цікаво каже Уелч, спостерігаючи ось за алкоголіками. Вони можуть вранці вийти з дому зовсім не маючи наміру напиться, як раптом запах або будь-які спогади пробуджують в них непереборне бажання випити й через мить вони опиняються в найближчому барі. Є той спусковий гачок, який запускає цей механізм. Є щось те, що змушує людину повернутися до своєї залежності. І що ж це?

Пияки та інші залежні справді відчують, що втратили контроль над собою і це частково справедливо, а десь їхня залежність вже бере владу над ними. Інакше людина б не відчувала себе розтягнутою між цими двома кіньми. "Давай, я хочу, ні так неправильно, я хочу давай". Це десь свого роду вже влада над самою людиною, але водночас вони приймають таке рішення, яке диктуються чи рішення, яке продиктоване гординою та себелюбством. Зрештою людина вибирає те, що хоче. Вона десь виправдовуватиме себе. Як із гнівом вона каже: «ну що, ну я такий, а ви що мене такого не приймаєте? Але я хочу, я не можу інакше, мені це потрібно, я не буду щасливий, якщо я не досягну цього».

Отже, причина нашої залежності це потурання своїм бажанням. Не тільки рабство, яким залежність наділяє нас, але це і водночас те рішення, яке залежний приймає. Також рабство гріха є нашою сутністю. Такою є наша природа. Ми народжуємося грішниками, але, по-друге, ми стаємо рабами гріха навмисно. І це рабство добровільне. Ми вважаємо за краще віддатися своїм побажанням. Ми обираємо рабство. В цьому випадку, коли алкоголік виявляється в цій розтяжці між "не роби, я хочу, не роби, так не можна і, але мені треба" – це добровільний вибір. Вибір самого алкоголіка напиться, вибір людини продовжувати свою залежність. Чому? Та тому, що людина сподівається, що роблячи цю залежність, слідуючи цій залежності, потураючи своїй залежності вона все ж таки зробить себе щасливою, принесе собі радість, нехай і миттєве, але задоволення і насолоду. Так нехай буде і погано, але зараз добре. І ось за своєю залежністю людина по суті робить собі зараз добре і це її добровільний вибір.

Отже, причина залежності - ідолопоклонство. Це будь-який предмет нашого захоплення, якого ми як люди, підживлюємо через надмірну та гріховну прихильність. Тобто друзі, все на щоб ми не подивилися може стати залежністю. І хтось сказав що людське серце це фабрика, яка виробляє ідолів. Ідолопоклонством є будь-який предмет нашого захоплення. Це може бути будь-що.

Ми відкинули думку про наслідування Бога і звернулися до інших бажань. Це дуже важлива думка, можливо, найголовніша вістка цієї лекції. Замість того, щоб поклонятися Богу, поклонятися Богу це тобто захоплюватися. Якщо я захоплююся якоюсь річчю, мені подобається як вона зроблена, я захоплююся: «Вау який чохол, як пошито, як якісно» - це захоплення, тобто якщо я як людина можу захоплюватися якимись скажемо простими речами, нехай і недосконалими, але якоюсь мірою досить добре зробленими, то тим більше я захоплююся Богом котрий є досконалий, ідеальний, котрий не повторний, немає нікого або нічого, що можна було б порівняти з Ним. І ось коли я замість того, щоб захоплюватися Богом і шукати реалізацію всіх своїх бажань почуттів та устремлінь у Ньому, і в Ньому знаходити відповідь на всі мої потреби, замість того, щоб звертатися до Бога і вклонятися Йому, я звертаюся до інших речей. Шукаю задоволення і радість, сенс життя, та насолоду в цих речах. І це є ідолопоклонством. І це є корінням і причиною нашої залежності.

Отже, мета будь-якого ідолопоклонства маніпулювати ідолам, щоб отримати для себе зиск. Тобто якщо людина звертається до чогось крім Бога, вона намагається знайти в задоволенні своїх бажань, почуттів, потреб, розв'язання своїх проблем за допомогою цього ідола. І досить цього ідола якось потрясти, потримати, посадити або ще щось йому зробити, щоб цей ідол

зробив що я хотів би. Це наочно видно у першій книзі царів 18 розділ, де з 25 вірша описується протистояння пророка Іллі та Ваалових пророків. Подивімось цей уривок з 18 глави, Перша книга царів.

І сказав Ілля до Ваалових пророків: Виберіть собі одного бичка, і приготуйте перші, бо ви численніші, і покличте ім'я свого бога, і огню не покладете. І взяли вони того бичка, що він дав їм, і вони приготували й кликали Ваалове ім'я від ранку й аж до полудня, говорячи: Ваале, почуй нас! Та не було ані голосу, ані відповіді. І скакали вони біля жертівника, що зробили. І сталося опівдні, і сміявся з них Ілля й говорив: Кличте голосом сильнішим, бо він бог! Може він роздумує, або відлучився, або в дорозі! Може він спить, то прокинеться! І стали вони кликати голосом сильнішим, і кололися, за своїм звичаєм, мечами та ратищами, аж лилася з них кров. І сталося, як минувся південь, то вони пророкували аж до часу принесення хлібної жертви, та не було ані голосу, ані відповіді, ані слуху...

Як бачите, ось ці Ваалові пророки криками, танцями їх навколо жертівника, нанесенням собі тілесних ран, кололи різали себе, кричали, скакали, вони намагалися змусити свого ідола щось зробити для них. Іноді деякі християни ставляться подібним чином і до самого Бога, намагаючись тим чи іншим способом маніпулюючи Богом змусити Його щось зробити для себе.

Я не буду вдаватися в цю дискусію, вона заслуговує на окрему увагу, але в цьому випадку це справедливо щодо ідолів, що людина маніпулюючи своїм ідолом намагається добитися того, чого вона хоче. Так і сьогодні ми не хочемо бути рабами алкоголю, наркотиків, сексу, азартних ігор, їжі чи ще чогось. Навпаки ми хочемо за допомогою цих речовин або занять виконати свої бажання, зазнати приємних почуттів, підвищити власну самооцінку або домогтися влади. Тобто ніхто з нас не думає "я стану рабом алкоголю, я буду залежний від наркотиків або я зароблятиму на життя проституцією". У жодному разі ніхто так не хоче. Але деякі з нас сподіваються, що за допомогою цих ідолів досягнуть бажаного. Але що відбувається – ідоли не поспішають допомогти нам. Замість того, щоб панувати над ними, ми перетворюємося на їхніх рабів. І уподібнюємося до них. Ідоли глухі, сліпі, бездушні та позбавлені розуму. Так подібні до них будуть ті, що роблять їх, сподіваються на них. Відбувається страшна річ. Опинившись у полоні у цих ідолів, ми й потрапляємо у реалі двох царств. Є царство де царює Бог, а є інше царство де царює князь цього світу - сатана. Є світло яке пропонує Бог, а є темрява яка огортає царство сатани. Є істина, є брехня, є поклоніння Богу, коли ми захоплюємося Богом, шукаємо реалізацію всіх своїх бажань у Бозі та навпаки – є інше поклоніння, поклоніння своїм бажанням, і як наслідок в одному царстві ми сподіваємось на Бога, а в іншому ми сподіваємось на свого ідола. Ми коримось Богу або коримось своєму ідолові. Ми відчуваємо любов до Бога або любов до своїх бажань, а внаслідок з Богом ми набуваємо свободи, але рабство у сатани. Життя з Богом, але смерть із сатаною. Справжня насолода і радість з Богом і ті, що приходять тимчасове задоволення і вічні муки з сатаною. Цей вибір двох царств очевидний.

Отже, друзі, залежність. Роблячи злочин людина вчиняє безрозсудно. Вона грішить проти здорового глузду і не замислюється про наслідки. Вона думає тільки про одне "я хочу і я хочу ще". У наступній лекції ми подивимось, як ці залежності розвиваються. А зараз я просто вдячний за вашу увагу і нехай Господь благословить вас.